

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” IASI

Facultatea de Filosofie și Științe Social – Politice

Școala Doctorală de Științe Social – Politice

Domeniul Sociologie

REZUMAT

**VALORILE SOCIALE ȘI
COMPORTAMENTELE TINERILOR**

Conducător științific

Prof. univ. dr. Nicu GAVRILUȚĂ

Doctorand

Oana DUMITRESCU (căs. ISTRATE)

**IASI
2016**

CUPRINS

INTRODUCERE	6
CAPITOLUL I	
INTRODUCERE ÎN SFERA VALORILOR, ATITUDINILOR ȘI NORMELOR	13
I.1. Delimitări conceptuale ale noțiunii de valoare socială	13
I.2. Clasificarea valorilor	19
I.3. Relația dintre valori și atitudini	21
<i>I.3.1. Delimitări conceptuale</i>	21
<i>I.3.2. Crearea atitudinilor</i>	25
I.4. Reprezentările sociale	26
I.5. De la conceptul de <i>valoare</i> la cel de <i>normă</i> socială	27
I. 6. Teorii referitoare la valorile sociale	29
<i>I.6.1. Teoria modernizării și a post-modernizării</i>	30
<i>I.6.2. Teoria celor cinci dimensiuni</i>	32
<i>I.6.3. Teoria intervalurilor</i>	33
I.7. Dinamica valorilor	35
I.8. Proprietățile valorilor	40
CAPITOLUL II	
CULTURA ȘI IMPORTANȚA EI ÎN CREAREA, MENȚINEREA ȘI TRANSMITEREA VALORILOR	42
II.1. Introducere în domeniul „culturii”	42
II.2. Delimitarea conceptuală a termenului de <i>cultură</i>	43
II.3. Dinamica culturală	50
II.4. Caracteristicile culturii	53
II.5. Diferența culturală	55
II.6. Corelația dintre cultură și sistemul de valori	57

CAPITOLUL III	
FAMILIA, PRIMUL GRUP DE FORMARE A VALORILOR SOCIALE ȘI DE ÎNVĂȚARE A COMPORTAMENTELOR	61
III.1 Introducere	61
III.2. Tipuri de familie	63
<i>III.2.1 Familia nucleu</i>	65
<i>III.2.1 Familia nucleu</i>	65
<i>III.2.3. Familia monoparentală</i>	67
<i>III.2.4. Concubinajul</i>	68
<i>III.2.5. Familia reîntregită</i>	69
III.3 Funcțiile familiei	69
<i>III.3.1. Funcția biologică a familiei</i>	71
<i>III.3.2. Funcția economică</i>	72
<i>III.3.3. Funcția pedagogică, educativă și morală a familiei</i>	72
III.4. Familia, normele și valorile familiale	78
CAPITOLUL IV	
SOCIOSIHOLOGIA TINERILOR ȘI A COMPORTAMENTELOR SOCIALE	83
IV.1 Introducere	83
IV.2. Vârsta-atribut social de catalogare a indivizilor în societate	85
IV.3. Prezentarea generală a tinereții	90
IV.4. Dezvoltarea psihică a tinerilor și evoluția valorilor sociale	96
IV.5 Înțelegerea și definirea comportamentului	102
IV.6. Tipuri de comportament	104
<i>IV.6.1. Comportamentul prosocial</i>	105
<i>IV.6.2. Comportamentul antisocial (deviant)</i>	108
CAPITOLUL V	
METODOLOGIA CERCETĂRII SOCIOLOGICE A VALORILOR ȘI COMPORTAMENTELOR TINERILOR	111
V. 1. Tema cercetării	111
V. 2. Obiectivele cercetării	112
V. 3. Ipoteze cercetării	112

V. 4. Populația studiată și modalitatea de eșantionare	113
V. 5. Metode și tehnici sociologice utilizate în cercetare	114
V. 5. 1. <i>Documentarea</i>	114
V. 5. 2. <i>Observația</i>	115
V. 5. 3. <i>Chestionarul</i>	115
V. 6. Limitele cercetării	116
CAPITOLUL VI	
ANALIZA ȘI INTERPRETAREA SOCIOLOGICĂ A DATELOR	117
VI.1. Prima testare a valorilor sociale	117
VI.2. A doua testare a valorilor sociale	118
VI.3. A treia testare a valorilor și comportamentelor sociale	132
CONCLUZII	166
BIBLIOGRAFIE	171
ANEXE	
ANEXA I-GRILA DE EVALUARE A VALORILOR SOCIALE	180
ANEXA II-REZULTATELE COMPLETE ALE PRIMEI TESTĂRI A VALORILOR SOCIALE	181
ANEXA III-GRILA DE EVALUARE A VALORILOR SOCIALE (A DOUA TESTARE)	183
ANEXA IV-CHESTIONARUL DE EVALUARE AL VALORILOR SOCIALE ȘI AL COMPORTAMENTULUI SOCIALE	190
ANEXA V-PROGRAMUL DE CALCUL AL ERORII DE EȘANTIONARE	198

REZUMAT

Conceptul de valoare aparține acelor concepte care nu pot fi eliminate din viața indivizilor și nici din analiza științifică, dar care nu poate fi definit cu precizie și care capătă înțelesuri/sensuri diferite în funcție de contextul în care este utilizat.

Lucrarea de față pornește de la dorința de a cerceta în amănunt și de a identifica setul de valori al unui grup de tineri dar și a modului în care aceștia s-ar putea comporta în anumite situații. Grupul analizat se poate localiza în zona Moldovei, această zonă fiind amplasată în partea de Nord-Est a României (cunoscută de altfel în cadrul Uniunii Europene ca fiind cea mai săracă și mai puțin dezvoltată zonă a acesteia).

Primele patru capitole reprezintă fundamentul teoretic al tezei noastre, cu ajutorul cărora am reușit să construim și să analizăm studiul de caz.

Capitolul I Introducere în sfera valorilor, atitudinilor și normelor sociale prezintă delimitările conceptuale ale noțiunii de valoare socială și clasificările cele mai importante realizate până în acest moment de cercetătorii domeniului. Scopul nostru a fost de a creiona universul vast al acestui subiect.

A vorbi despre valori a fost și va rămâne o întreprindere deosebit de dificilă, date fiind conotațiile diferite pe care variatele ramuri ale științei le conferă termenului și care sunt mai apoi propagate în limbajul comun. Cel mai răspândit sens este cel dat de științele umane. În estetică, filosofie și literatură, termenul tinde să aibă un sens normativ. Valorile devin criterii pe baza cărora oamenii și colectivitățile fac distincția dintre bine și rău, dintre frumos și urât, dintre dezirabil și indezirabil.

Valorile unui individ sau ale unei colectivități nu sunt izolate, juxtapuse sau în dezordine. Dimpotrivă, ele sunt legate unele de altele, interdependente, ceea ce determină formarea unui *sistem de valori*. Când o valoare nouă este adoptată sau împrăștiată de indivizi sau o alta este pierdută, când se întărește o valoare sau este slăbită, tot sistemul este afectat.

Sistemul de valori este relativ stabil, însă el se poate modifica prin schimbarea ierarhiilor valorice, prin schimbarea priorităților valorilor, unele fiind mai importante decât altele. Stabilitatea valorilor este însă superioară celei a atitudinilor, care se modifică mai ușor, fiind determinate de seturi diferite de valori, nu neaparat centrale. De asemenea, diferența dintre actorii sociali provine nu doar din conținutul acestor sisteme, ci și din modul în care sunt ordonate valorile lor.¹

M. Rokeach realizează distincția dintre valoare și interes în următorul fel: „Un interes este doar una dintre manifestările valorii și prin urmare, are doar câteva dintre atribuțiile acesteia. Un interes poate ghida acțiuni, poate servii funcțiilor de adaptare, cunoaștere și actualizare a eului. Dar interesul nu este clasificabil ca un mod ideal de comportament sau stare ultimă a existenței. Ar fi dificil de argumentat că un interes este un standard sau că are caracter de „trebuie” ”.²

Tot în acest capitol am ales să prezentăm și relația dintre valori și atitudini, reprezentările sociale și rolul lor în formarea și menținerea valorilor sociale. De asemenea, am făcut o trecere de la conceptul de valoare la cel de normă socială, am analizat dinamica valorilor și am prezentat și proprietățile acestora.

Nu puteam să trecem mai departe în studiul nostru dacă nu prezentam succint și cele mai importante teorii care explică valorile sociale:

¹ R. Rezsóhazy, *Sociologia valorilor*, Editura Institutului European, Iași, 2010, p. 17.

² M. Rokeach, *The nature of human values*, Editura Free Press, New York, 1973, p. 20.

Teoria modernizării și postmodernizării, Teoria celor cinci dimensiuni ale culturii, Teoria intervalurilor sociale.

Capitolul II Cultura și importanța ei în crearea, menținerea și transmiterea valorilor debutează cu o introducere în domeniul culturii, care face trecerea de la studiul teoretic al valorilor la analiza culturii din punct de vedere sociologic. Pentru început, am ales să facem o delimitare conceptuală a termenului de cultură și să analizăm dinamica culturală. Capitolul continuă cu prezentarea caracteristicilor culturii, a diferențelor culturale și corelația dintre cultură și sistemul de valori.

Perspectiva sociologică asupra culturii implică, în mod necesar, dimensiunea axiologică a culturii. Transformarea valorilor culturale în bunuri culturale și raportarea lor la baza economică și la tipul de relații socio-economice pe care se dezvoltă nu pot fi analizate decât într-o perspectivă socio-axiologică.

Lumea valorilor, sistemele de valori, judecățile de valoare, criteriul și idealul valoric, scala de valori al unei societăți și al unui regim sunt categorii axiologice care permit nu numai analize ale dinamicii culturii, dar și clasificări ale valorilor culturale de tip specific: economice, politice, morale, estetice, juridice, istorice.³

Capitolul III Familia, primul grup de formare al valorilor și de învățare al comportamentelor sociale ne introduce în domeniul sociologiei familie prin prezentarea celor mai importante tipuri de familie (familia nucleu, familia extinsă, familia monoparentală, concubinajul, familia reîntregită). De asemenea, ni s-a părut relevant să menționăm în cadrul acestui capitol și funcțiile pe care le are familia (funcția biologică, funcția economică, funcția pedagogică, educativă și morală a familiei) și să facem în

³ Aurelian Bondrea, *Sociologia culturii*, Editura Fundației România de mâine, Ediția aV-a, București, 2006, p 26.

același timp și o analiză asupra normelor și valorilor din cadrul familiei.

În *Capitolul IV Sociopsihologia tinerilor și a comportamentelor sociale* analizăm problematica vârstei ca atribut social de catalogare a indivizilor în societate. De asemenea, am introdus o prezentare generală a tinereții, o prezentare a dezvoltării psihice a tinerilor și evoluția valorilor sociale. În ultima parte a capitolului am dezbătut problematica comportamentului social prin definirea noțiunii de comportament și prezentarea a două timpuri de comportament care ni s-au părut relevante pentru cercetarea noastră viitoare: *comportamentul prosocial* și cel *antisocial*.

Capitolul V a fost intitulat *Metodologia cercetării sociologice a valorilor și comportamentelor tinerilor*. În interiorul acestui capitol întâlnim motivația alegerii temei, obiectivele cercetării, ipotezele de la care am plecat în cercetarea valorilor, analiza populației ce urma a fi analizată și modalitatea de eșantionare. De asemenea, având în vedere complexitatea subiectului, am introdus și un subcapitol în care explicăm limitele cercetării și nu în ultimul rând metodele și tehnicile utilizate în cercetare: documentarea, observația și chestionarul.

Pentru această cercetare doctorală au fost aplicate 105 grile de evaluare a valorilor (prima testare din decembrie 2014), 109 chestionare aplicate studenților de anul I de la specializările Asistență Sociale, Sociologie și Resurse Umane (centralizate cu ajutorul Word Excel și analizate cu același program) și 472 chestionare aplicate online cu ajutorul Google Forms (centralizate tot de acest program).

Când ne-am decis să abordăm această temă am plecat de la următoarele *obiective*:

- *Creionarea sistemului valoric al tinerilor din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de*

Filosofie și Științe Social-Politice;

- *Observarea dinamicii valorilor sociale pe o perioadă de trei ani consecutivi: prima cercetare a valorilor a avut loc în Decembrie 2014, a doua în Decembrie 2015 iar a treia în Mai 2016.*
- *Un alt obiectiv important al cercetării noastre a fost analiza comportamentului declarat în anumite situații date (atât pozitive cât și negative).*

De asemenea, acestea sunt ipotezele pe care le-am enunțat la începutul cercetării noastre iar la final vom observa care se confirmă și care nu:

- 1) *Tinerii fac parte din mai multe grupuri, iar sistemul de valori se formează multidirecțional.*
- 2) *Valorile tinerilor sunt primite de la familie iar cea mai importantă este „Respectul/Bunl simt/Stima” urmat de „Iubire/Dragoste/Afecțiune”. Totodată, familia este cea care se bucură de cel mai înalt grad de încredere și care influențează alegerea carierei tinerilor.*
- 3) *„Credința în Dumnezeu” ocupă un loc fruntaș în sistemul de valori al tinerilor, aceștia mergând la biserică într-o proporție mare.*
- 4) *Modelele prezentate în mass-media oferă o imagine distorsionată asupra ideii de reușită în viață iar tinerii nu sunt influențați de aceste modele.*
- 5) *Având în vedere că cercetarea a fost realizată în cadrul unei facultăți, tinerii noștri activează într-o proporție foarte mare în cadrul organizațiilor non-guvernamentale cu profile sociale.*
- 6) *Fenomele deviante de consum de droguri și de alcool se*

realizează în cadrul grupurilor de prieteni și sunt recunoscute fără probleme de tinerii chestionați.

Capitolul VI „*Analiza și interpretarea sociologică a datelor*” prezintă pe rând rezultatele obținute în cele trei cercetări realizate pe parcursul celor trei ani de studii doctorale.

Prima testare a valorilor sociale s-a concretizat prin aplicarea unei grile de evaluare a valorilor sociale unui număr de 105 studenți de anul I a Facultății de Filosofie și Științe Social-Politice, specializarea Asistență Socială. Concluziile acestei prime etape ale cercetării au fost publicate în articolul „*Social Values among Young Generation. The Values System of Futur Social Workers*” în volumul *Lumen : Rethinking Social Action Core Values*, editat și coordonat de Antonio Sandu, Ana Frunză (și alții), Editura Medimond Monduzii International Proceedings Division, Italia, 2016. Pentru centralizarea și analiza răspunsurilor am utilizat Programul Excell al pachetului Microsoft Office. Datele centralizate au fost prezentate sub forma unui tabel iar în dreptul fiecărei valori se afla frecvența pe care a obținut-o.

A doua cercetarea a venit în continuarea celei dintâi, cuprinzând grila pe care am aplicat-o cu un an înainte și câteva întrebări preluate și cosmetizate din *European Values Study*, chestionar aplicat în anul 1999 în România de către Institutul de Cercetare a Calității Vieții. La această etapă au luat parte 109 studenți, aflați în anul I de studiu, specializările Asistență Socială, Sociologie și Resurse Umane. Un singur student nu a fost introdus în cercetarea noastră deoarece depășise vârsta de 35 de ani.

Nivelul de încredere a fost cel de 95%, procentul de 50%, populația totală a fost de 2086 de studenți (număr obținut din datele oficiale obținute din partea facultății). Eroare de eșantionare a fost de 9.14%. Pentru centralizarea și analiza răspunsurilor am utilizat Programul Excell al pachetului Microsoft Office și pentru prezentarea rezultatelor am utilizat

tabele și grafice.

Ultima parte a cercetării s-a realizat în perioada mai-iunie 2016 pe un număr de 471 de studenți de la toate cele șapte specializări ale Facultății de Filosofie și Științe Social-Politice din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Nivelul de încredere a fost cel de 95%, procentul de 50%, populația totală a fost de 2086 de studenți (număr obținut din datele oficiale obținute din partea facultății), din care am realizat un eșantion reprezentativ de 471 de chestionare completate. Eroare de eșantionare a fost calculată cu ajutorul unui program (Anexa V) și a fost de 3.96%. Chestionarul a fost aplicat cu ajutorul Google Forms⁴ luând legătura cu fiecare student care a completat chestionarul. Centralizarea datelor a fost posibilă tot cu ajutorul Google Forms iar pentru prezentarea datelor am ales să utilizăm grafice și tabele. Toate cele trei cercetări au un element comun și anume grila de evaluare a valorilor sociale (ANEXA I) pentru a verifica dinamica valorilor pe parcursul celor trei ani de studiu.

Lumea contemporană, prin complexitatea și prin ritmul său alert impus schimbării, prin noutățile pe care le descoperă și le prognozează pune în fața oamenilor de toate vârstele noi și noi probleme de ordin economic, cultural, științific dar și educativ. Acestei societăți în care uzura informațională este tot mai rapidă trebuie să-i facă față tânărul zilelor noastre. Aceștia trebuie să învețe să se adapteze exploziei informaționale a viitorului, unei societăți în care computerul și tehnologia în general domină toate sfere de activitate, în care explorarea spațiului cosmic devine o necesitate, în care conflictele sociale sunt tot mai numeroase și mai profunde.

Valorile sunt realități latente, lăuntrice indivizilor dar și

⁴ <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScBXo9q1b54MG-xxpyfgpvQmqvE6ReEAYV9BGS9LKvKTNhLXQ/viewform>

determinate social, suficient de stabile în timp, care direcționează atitudinile, comportamentele și opiniile. Ele se constituie în sisteme consistente de valori, susținându-se una pe cealaltă și determinând alegerile pe care oamenii le fac în orice moment. Ele determină modul de structurare a societății, modul de formare și organizare a familiei, relațiile sociale, relațiile din interiorul organizațiilor, funcționarea instituțiilor. Instituțiile, regulile nu sunt altceva decât o transpunere în practică a valorilor comune dominante la nivelul societății sau comunității respective.

Modul în care valorile se structurează și tipul acestora sunt influențate și influențează dezvoltarea socială. În construcția modului lor de existență și în relaționarea cu mediul natural, societățile depind de valorile sociale dominante, element fundamental al mixului culturii. Teoria contemporană cea mai influentă în studiul valorilor (Inglehart) asună în substrat înlocuirea valorilor materialiste, dominante în societățile moderne, cu cele postmaterialiste. Schimbarea determină și este determinată de schimbări structurale importante ale societăților, implicând postindustrialismul, postfondismul, îmbătrânirea demografică, procesul tehnic, creșterea duratei și a accesului la educație școlară, creșterea eficienței.

Din analiza cercetării noastre decurg câteva informații relevante în conturarea cât mai exactă a profilului axiologic și comportamental al tinerilor analizați. Rezultatele prezentate în această lucrare trebuie tratate cu prudență, lucrarea nefiind concepută pentru a oferi o imagine a tânărilor în general, ci mai degrabă, ne concentrăm să oferim o imagine a tânărilor (student al domeniului socio-uman). Timpul și continuarea cercetărilor vor dovedi dacă aceste rezultate se întâlnesc și la alte categorii de tineri.

Sintetizând, dorim să facem o trecere în revistă a celor mai importante elemente pe care lucrarea noastră le prezintă:

- **Familia se dovedește a fi cea mai importantă pentru tinerii analizați, depășind acest grup social cu mult gradul de încredere al prietenilor. De asemenea, având în vedere că se bucur de un înalt grad de încredere din partea acestora, ea este și responsabilă pentru crearea valorilor fundamentale, valori ce se regăsesc în sistemul valoric al tinerilor.**
- Chiar dacă trăiesc în cea mai săracă regiune a Europei, **tinerii nu percep starea lor financiară ca fiind precară**, arătându-se destul de mulțumiți de nivelul la care se află.
- **Drogurile și consumul de droguri este un fenomen cu o largă răspândire în rândul tinerilor** dar această informație a putut fi introdusă în lucrare la nivel neoficial. În momentul în care a fost necesar să răspundă în scris la întrebările legate de consumul de droguri, mulți dintre subiecți au decis să nu recunoască oficial că sunt consumatori de droguri, ceea ce consumă sau circumstanțele în care se produce consumul de produse stupefiante, probabil din frica de a fi judecați de alte persoane care ar putea consulta această cercetare.
- **Alcoolul și consumul de alcool nu mai este considerat de tineri ca un comportament deviant**, acesta făcând parte din cotidian dar respind ideea de a fi vecini cu oameni care consumă alcool în cantități mari.
- **Tinerii noștri sunt toleranți cu emigranții dar intoleranți cu homosexualii.**
- Chiar dacă cei mai mulți și-au declarat apartenența religioasă, cei mai mulți **tineri merg la biserică le cele mai importante evenimente și sărbători religioase**. O explicație probabilă ar fi că biserica (mai ales Biserica Ortodoxă) nu este atât de

mult îndreptată către atragerea tinerilor și nu adaptează subiectul predicilor la interesele lor cotidiene.

- **Tinerii nu sunt implicați foarte activ în viața politică** și nu își doresc să participe la foarte multe activități cu caracter politic. Poate că ar trebui familia și școala să fie mai preocupate de formarea unei culturi politice.
- La nivel declarativ, **tinerii studiați au un comportament prosocial**, singurul comportament antisocial pe care am reușit să-l identificăm a fost consumul de droguri.
- **Consumul de alcool este înregistrat în limite normale**, fiind o **activitate recreativă**. Cei mai mulți tineri consumă alcool o dată pe lună sau de până la trei ori pe lună iar circumstanțele predilecte în care alcoolul sunt petrecerile și ca modalitate de petrecere a timpului liber în compania prietenilor.
- Universul valoric al tinerilor se poate vedea că nu este influențat semnificativ de grupul de prieteni/ de egali, această sarcină fiind aproape în totalitate lăsată în seama familiei, ceea ce ar trebui să ne determine să gândim **programe aplicabile atât regional cât și național de educare a viitorilor părinți/ a viitoarelor familii pentru a fi pregătiți în momentul în care apare un copil să îi poată oferi o educație în spiritul valorilor morale**, tradiționale românești care vor determina un comportament dezirabil.
- **Sistemul valoric s-a păstrat relativ stabil din Decembrie 2014 până în Iunie 2016** dar pentru a avea certitudinea că am identificat sistemul valoric corect, vor trebui realizate în continuare cercetări în următorii 5-7 ani.

După sintetizarea celor mai importante elemente care reies din cercetarea cantitativă, trebuie să analizăm punctual dacă se confirmă sau infirmă ipotezele enunțate anterior.

„Tinerii fac parte din mai multe grupuri, iar sistemul de valori se formează multidirecțional iar această ipoteză se confirmă în totalitate. În a treia cercetare am introdus o întrebare legată de valorile învățate de tineri în cadrul celor mai importante două grupuri sociale: familia și grupul de prieteni. În graficele prezentate se pot vedea că valorile menționate în acest segment de chestionar se regăsesc și în partea finală, în exprimarea sistemului valoric prin intermediul grilei.

Valorile tinerilor sunt primite de la familie iar cea mai importantă este „Respectul/Bun simț/Stima” urmat de „Iubire/Dragoste/Afecțiune”. Totodată, familia este cea care se bucură de cel mai înalt grad de încredere și care influențează alegerea carierei tinerilor. Din prima cercetare a reieșit că valorile sociale predominante ale acestui grup sunt „Respect/Bun simț/Stimă” și „Iubire/Dragoste/Afecțiune”, atât în mediul rural cât și în mediul urban. Valoarea cea mai des întâlnită în grilele analizate a fost „Respect/Bun simț/Stimă”, menționată de 66 de ori. În a doua etapă a cercetării noastre, valoarea „Respect/Bun simț/Stimă” a obținut cea mai mare frecvență a răspunsurilor de respectiv 71. Pe poziția imediat următoare se clasează valoarea „Iubire/Dragoste/Afecțiune” cu o frecvență de 52. De asemenea, în ultima noastră cercetare am obținut, după centralizarea răspunsurilor că „Respectul/ Bunul simț/ Stima”, „Iubirea/ Dragostea”, „Onestitatea /sinceritatea” sunt cele mai importante valori pentru tinerii analizați. „Respectul/ Bunul simț/ Stima” a obținut un procent de 50.9% (frecvența 238), „Iubirea/ Dragostea” a obținut 47.9% (frecvența 224) iar „Onestitatea /sinceritatea” 43.2% (frecvență 202). Având în vedere aceste rezultate, și ipoteza a doua se confirmă.

Ipoteza conform căreia valoarea „Credința în Dumnezeu” ocupă un loc fruntaș în sistemul de valori al tinerilor, aceștia mergând la biserică într-o proporție mare, se confirmă parțial. 90% dintre tinerii care au participat la ultima cercetare au declarat că aparțin unei religii sau a unei confesiuni religioase, dar în proporție de 37.7% merg doar la cele mai importante sărbători sau evenimente. Ei sunt urmați de categoria tinerilor care merge mai rar de o dată pe an 15.9%. 2.6 % dintre tinerii chestionați au declarat că merg de mai multe ori pe săptămână și 15.1% merg o dată pe săptămână. Valoarea socială „Credința în Dumnezeu” face parte din sistemul valoric al tinerilor cu frecvențe semnificative (la prima cercetare s-a obținut frecvența de 24, la a doua cercetare 28 iar în a treia cercetare 71 care corespunde unui procentaj de 15.2%).

Ipoteza care susține că modelele prezentate în mass-media oferă o imagine distorsionată asupra ideii de reușită în viață iar tinerii sunt influențați de aceste modele nu s-a putut verifica. Societatea actuală are și a avut tendința să prezinte noii generații mai mult exemple de oameni de succes dar care nu au o profesie reală, recunoscută de societate, care fac bani în mod mai mult sau mai puțin licit. Analizând rezultatele diagramei corespondente afirmației „Să ai o profesie este important în viață” putem vedea că marea majoritate aderă la această în totalitate sau într-o mare măsură (69% și 22.4%).

Având în vedere că cercetarea a fost realizată în cadrul Facultății de Filosofie și Științe Social-Politice (UAIC, Iași), ipoteza conform căreia tinerii noștri activează într-o proporție foarte mare în cadrul organizațiilor non-guvernamentale cu profile sociale se confirmă. Categoria de activitate a ONG-urilor în care activează tinerii chestionați este cea socială. În schimb, am întâlnit în cercetarea noastră o proporție foarte mică a tinerilor care fac voluntariat, 23.4%.

Ultima ipoteză conform căreia *fenomele deviate de consum de droguri și de alcool se realizează în cadrul grupurilor de prieteni și sunt recunoscute fără probleme de tinerii chestionați* se confirmă parțial. Tinerii chestionați nu au avut nicio problemă să recunoască faptul că consumă alcool odată pe lună sau de până la trei ori pe lună (33.8%), ceea ce ne arată că acest fenomen se încadrează în limite normale pentru acest segment de vârstă. Tinerii care consumă o dată la 6 luni sau mai rar se află cam între aceleași proporții 26.4%. Alcoolul este utilizat ca modalitate de petrecere a timpului liber și este consumat și petreceri (36.8% și 42%).

Când analizăm consumul de droguri, deschiderea față de subiect și sinceritatea tinerilor s-a schimbat. Doar 24.7 % au avut „curaj” să recunoască că au consumat macar o dată droguri (o parte dintre tineri ne-au mărturisit că „au fost nevoiți” să bifeze că nu au consumat până acum droguri din motive de siguranță , chiar dacă i-am asigurat că informațiile nu vor fi făcute publice și consumul de droguri va fi analizat ca fenomen global și nu ca acțiune individuală). Majoritate celor care au avut curaj să recunoască, consumă aceste substanțe cel mai frecvent cu prietenii (65.6%). De asemenea, 11.5% dintre tineri au bifat „Alte circumstanțe”, iar aceste circumstanțe sunt combinații de două sau mai multe variante de răspuns din lista noastră prezentată în chestionar. O singură persoană a recunoscut că preferă să consume droguri singură.

Bibliografie

Academia Română, *Dictionarul explicativ al limbii române (Ediția a II-a)*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2009.

Albu, Emilia, *Psihologia Vârstelor. Curs Universitar*, Universitatea „Petru

Maior” Târgul Mureș, Departamentul I.F.R.D, 2007.

Andronic, Răzvan Lucian, *Comportamentul prosocial și voluntariatul în România postdecembristă. O abordare psihosociologică a programelor de intervenție* (Teză de doctorat), Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București, 2009.

Andronache, Loredana, *Personalitate, valori, stil de viață și relații socioeducaționale la adolescenți*, Editura Rovimed Publishers, 2012.

Arcuri, Luciano (coord.), *Manuale de psihologia*, Editura Il Mulino, Bologna, 1995.

Batâr, Dumitru, *Elemente ale modelului cultural al generației tinere în perioada de tranziție*, Teză de doctorat, Universitatea București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București, 2000.

Baran-Pescaru, A., *Familia azi. O perspectivă sociopedagogică*, Editura Aramis, București, 2004.

Bagnasco, Arnaldo, Barbali, Marzio, Cavalli, Alessandro, *Sociologia. I concetti di base*, Editia aIII-a, Editura Il Mulino, Bologna, 2013.

Bagnasco, Arnaldo, Barbali, Marzio, Cavalli, Alessandro, *Corso di sociologia*, Ediția a III-a, Editura Il Mulino, Bologna, 2012.

Barus-Michel, J., Enrique E., Levy A., (coord), *Dizionario di psicosociologia*, Editura Raffaello Cortina , Milano, 2005.

Bădescu, I., *Familia în lumina sociologiei creștine*, Revista „Sociologie românească”, Volumul III, Editura Polirom, 2005.

Berger P. L., Berger B., *Sociologia. La dimensione sociale della vita quotidiana*, Editura Il Mulino, Bologna, 1987.

Bettin Lattes, Gianfranco, Raffini, Luca, *Manuale di sociologia*, Volumul II, Casa Editrice Dott. Antonio Milani, Milano, 2011.

Bellah, R., *Beyond belief*, Editura Harper and Row, New York, 1970.

Bera, Mattieu, Lamy, Yvon, *Sociologie culturală*, Editura Institutului

European, Iași, 2008.

Boboc, Alexandru, *Confruntări de idei în filosofia contemporană*, Editura Politehnică, București, 1983.

Bontempi M., „Un altro illuminismo è possibile? Ragione e razionalità nella sociologia di Durkheim” în *Quaderni di Teoria Sociale*, nr.6, 2006.

Bondrea, Aurelian, *Sociologia culturii*, Editura Fundației România de mâine, Ediția a V-a, București, 2006.

Boudon, Raymond, *Tratat de Sociologie*, Editura Humanitas, Ediția 2-a, București, 2006.

Steve Bruce, Steven Yearley, *The Sage Dictionary of Sociology*, Editura Sage Publication, London, 2006.

Cattarinussi, Bernardo (coord), *La sociologia attraverso le tipologie*, Editura Franco Angeli, Milano, 2010.

Cobianu-Băcanu, Maria, *Cultură și valori în perioada de tranziție*, Editura Economică, București, 1994.

Chelcea, Septimiu, Iluț, Petru (coord.), *Enciclopedie de psihosociologie*, Editura Economică, București, 2003.

Chelcea, Septimiu (coord.), *Psihosociologie. Teorie și Aplicații*. Editura Economică, București, 2006.

Chipea, Florea, *Familia contemporană. Tendințe globale și configurații locale*, Editura Expert, București, 2001.

Ciupercă, Cristian, *Cuplul modern - între emancipare și disoluție*, Editura TIPOALEX, Alexandria, 2000

Collins, Randall, *Teorie sociologice*, Editura Il Mulino, Bologna, 2006.

Crețu, Tinca, *Psihologia Vârștelor*, Editura Credis, București, 2007.

Cristea, Dumitru, *Tratat de Psihologie socială*, Editura Pro Transilvania, Cluj-Napoca, 2002.

Cucoș, Dumitru, *Pedagogie și Axiologie*, Editura Didactică și Pedagogică,

R. A., București, 1995.

David, Daniel, *Dezvoltare Personală și Socială*, Editura Polirom, Iași, 2014.

De Vita, R., *Incertezza e identità*, Editura Franco Angeli, Milano, 1999.

Deutsch, Manuela, *Comportament și fenomene psihice*, Editura Solness&Cosmopolitan Art, Timișoara, 2005.

Dumitru, Ion Alexandru, *Personalitatea. Atitudini și Valori. Aspecte psihoindividuale și psihosociale*, Editura de Vest, Timișoara, 2001.

Dughi Tiberiu, *Set de valori al părinților și consum cultural propus copiilor*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2011.

Durkheim, Emile, *Educație și Sociologie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980.

Dumbar, Claude, *La socializzazione. Come si costruisce l'identità sociale*, Editura Il Mulino, Bologna.

Enăchescu, Constantin, *Tratat de Psihologie Morală*, Editura Polirom, Iași, 2008.

Galland, O., *Valori e culture in Europa*, Editura Il Mulino, Bologna, 2010.

Gallino, Luciano, *Dizionario di Sociologia*, Editura Utet, Torino, 1993.

Gavriliuță, Nicu, *Antropologie socială și culturală*, Editura Polirom, Iași, 2009.

Geană, Gheorghită, *Antropologia Culturală. Un profil epistemologic*, Editura Criterion Publishing, București, 2005.

Grigoras, Ioan, *Personalitatea morală*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982.

Gross, Felick, *Saggi su valori sociali e struttura*, Editura Facultății de Științe Demografice și Acturiale, Universitatea din Roma, Roma, 1966.

Iluț, Petru, *Familia. Cunoaștere și asistență*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 1995.

Iluț, Petru, *Abordarea calitativă a socioumanului: concepte și metode*,

Editura Polirom, Iași, 1997

Iluț, Petru, *Valori, atitudini și comportamente sociale. Teme actuale de psihosociologie*, Editura Poliron, Iași, 2004

Iluț, Petru, (coord.), *Studii de Sociopsihologie*, Editura Presa Universitară Clujeană, 2011,

Inglehart, R., *La rivoluzione silenziosa*, Editura Rizzoli, Milano, 1977.

Inglehart, R., Welzel, C., *Cultural change and democracy: the human development sequence*, Cambridge University Press, New York, 2005.

Inkeles, Alex, *Introduzione alla sociologia*, Editura Il Mulino, Bologna, 1967.

Jaffrey, Alexander C., *Teoria sociologica e mutamento sociale. Un'analisi multidimensionale della modernità*, Editura Franco Angeli, Milano, 1990.

Jupp, Victor, *Dicționar al metodelor de cercetare socială*, Editura Polirom, Iași, 2010.

de Koninck, Thomas, *Noua ignoranță și problema culturii*, Editura Amarcord, Timișoara, 2001.

Kluckhohn, F., Strodtbeck, F.L., *Variation in values orientation*, Harper and Row Publishing, New York, 1961.

Lombardo Pietro, *Educare ai Valori. Società-Famiglia. Compiti e ruoli educative*, Edizione Vita-Nuova, Verona, 1998.

Luca, Sabina Adina, *Identitatea socioculturală a tinerilor*, Editura Institutului European, Iași. 2010.

Luca, Sabina Adina, *Tânăr în România. Noi valori, noi identități.*, Editura Institutului European, Iași. 2013.

Magnier, Annick, Vicarelli, Giovanna (coord), *Mosaico Italia. Lo stato del Paese agli inizi del XXI secolo*, Editura Franco Angeli, Milano, 2010.

Magill, Frank N. (coord.), *International Encyclopedia of Sociology*, Volumul II, Fitzroy Dear Barn Publishers, London, 1995.

Mantovari, Guiseppe (coord.), *Manuale di psicologia sociale. Storia, Teoria e Metodi. Comunicazione, Gruppi, Culture, Atteggiamenti e Solidarietà*, Editura Giunti, Firenze, 2003.

Martinelli, F. , *La città. I classici della sociologia*, Editura Liguori, Napoli, 2003.

Mândrilă, Carmen Gabriela, *Familii problemă și mijloace de intervenție socială*, Teza de doctorat, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Iași, 2004.

Melucci, A., *Parole chiave*, Editura Carocci, Roma, 2000.

Mihăilescu, Ioan, *Familia în societățile europene*, Editura Universității București, București, 1999.

Mihăilescu, Ioan, *Rolul familiei în dezvoltarea copilului*, Editura Cartea Universitară, București, 2004.

Miftode, Vasile, *Tratat de metodologie sociologică*, Ediția I, Editura Lumen, Iași.

Mitrofan, Iolanda, Mitrofan, Nicolae, *Familia de A la Z, Mic dicționar al vieții de familie*, Editura Științifică, București 1991.

Mitrofan, Iolanda, Ciupercă, Cristian, *Psihologia vieții de cuplu*, Editura Sper, București, 2002.

Mitrofan, Iolanda, Ciupercă, Cristian, *Psihologia relațiilor dintre sexe: mutații și alternative*, Editura Alternative, București, 1997.

Mongardini, Carlo, *Elementi di Sociologia. Temi e idee per il XXI secolo*, Editura McGraw Hill, Milano, 2011.

Moscovici, Serge, *La fabbrica degli dei. Saggio sulle individuali e collettive*, Editura Il Mulino, Bologna, 1991.

Munteanu, Anca, *Psihologia Vârștelor*, Editura Eurobit, Timișoara, 2009.

Nicolae, Dana Maria, *Valori și comportamente religioase în viața socială românească*, Editura Sited, Craiova, 2010.

- Pană, Luminița, Tutunaru, Ramona**, *Psihologia Vârstelor. Formare. Evoluție. Involuție*. Editura Eurostampa, Timișoara, 2009.
- Parsons, T.**, *Evolutionary universals in society*, American Sociological Review, Vol. 29, No. 3, Harvart University, 1964.
- Palomba, Giuseppe**, *Valori morali e sociologia del sottosviluppo*, Editura Giannini, Napoli, 1964.
- Parashar, S., Dhar, S.**, *Perception of Values: A study of future professionals*, în Jurnal of Human Values, Sage Publication, 2004; 10; 143.
- Popescu-Neveanu, Paul**, *Dicționar de Psihologie*, Editura Albatros, București, 1978.
- Popper, K. R., Condry, J.**, *Cattiva maestra televisione*, Ediția a9a, Editura Marsilio, Venezia, 2002.
- Pierfranco, Malizia**, *Sociologia contemporanea. Elementi strutturali e programmi culturali*, Editura Franco Angeli, Milano, 2012.
- Pleșa, Roxana**, *Teme fundamentale de psihologie socială*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2014.
- Rădulescu, Sorin M.**, *Sociologia vârstelor*, Editura Hyperion XXI, București, 1994.
- Rădulescu, Sorin M.**, *Sociologia problemelor sociale ale vârstelor*, Editura Lumina Lex, București, 1999.
- Rădulescu- Motru, Constantin**, *Psihologia Poporului Român*, Editura Paideia, București, 2012.
- Rezsohazy, R.**, *Sociologia valorilor*, Editura Insitutului European, Iași, 2010.
- Roccatò, M.**, „La rilevazione empirica dei valori” în *Rassegna Italiana di Sociologia*, Editura Il Mulino, Bologna, nr. 1, 2008.
- Rokeach, M.**, *The nature of human values*, Editura Free Press, New York, 1973.

- Rosati, M., Ferrara, A.** , *Affreschi della modernità. Crocevia della teoria sociale*, Editura Carocci, Roma, 2005.
- Roșca, D. D.**, *Existența tragică*, Editura Științifică, București, 1968,
- Roșca, Ioan N.**, *Introducere în axiologie*, Editura Fundației „România de Mâine”, București, 2002.
- Rusu-Mocănașu Daniela**, *Comunitatea Horahane din Babadag. Mentalități și schimbări sociale*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2014.
- Sacără, Liliana**, *Portrete axiologie individuale și colective. Perspectivă psihoeducațională*, Editura EduSoft, Bacău. 2006.
- Santoro, Marco, Sassatelli Roberta**, *Studiare la cultura. Nuove prospettive sociologiche*, Editura Il Mulino, Bologna, 2009.
- Sciolla, Loredana** (coord), *Enciclopedia delle Scienze Sociali*, Istituto per l'Enciclopedia Italiana, Roma, 1998.
- Sciolla, Loredana**, *Sociologia dei processi culturali*, Editura Il Mulino, Bologna, 2002.
- Sciolla, Loredana**, „La forza dei valori” în *Rassegna Italiana di Sociologia*, Nr. 1, Editura Il Mulino, Bologna, 2008.
- Sion, Grațiela**, *Psihologia vârstelor*, Ediția a V-a, Editura Fundației România de Mâine, București, 2009.
- Simion, Gabriela**, *Modelarea funcțiilor mentale și de comportament*, Editura Bren, București, 2000.
- Smith, P., Schwartz, S.**, „Values”, în **W. Berry, M.H. Segall** (editor), *Handbook of Cross-Cultural Psychology*, Vol.3, Boston 1997.
- Stanciu, Ion Gh.**, *Continuitate și reevaluare în interpretarea contemporană a conceptului de educație*, în Revista de pedagogie nr. 10/1991.
- Stănculescu, Elisabeta**, *Sociologia educatiei familiale*, Volumul I, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Stănculescu, Elisabeta**, *Sociologia educatiei familiale*, Volumul II, Editura

Polirom, Iași, 2002.

Stănculescu, Elisabeta, *Familia Contemporană. Mică Enciclopedie*, Editura Focus, București, 2005.

Stoica, Cornelia, *Educație și comportament*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998.

Spates, J., *The sociology of values*, Ann. Rev. Sociol 1983, 9:27-49, New York.

Șchiopu, Ursula, Verza, Emil, *Psihologia vârstelor. Ciclurile vieții*, Ediția a III-a, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997.

Ștefan, Cristina, *Familia monoparentală: o abordare politică*, Editura Polirom, Iași, 2006.

Thomas, W. I., Znaniecki, F., *Il contadino polaco in America e Europa*, Edizione de Comunità, Milano, 1968.

Turliuc, Maria Nicoleta, *Imaginar, identitate și reprezentări sociale. Imaginea elementului alogen în mentalul colectiv românesc*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2004.

Turliuc, Maria Nicoleta, *Psihosociologia comportamentului devian. Concepte și Teorii*, Editura Institutului European, Iași, 2007.

Van Deth, J. W., Scarbough, E., *The impact of values*, Oxford Press University, Oxford, 1995.

Văetiși, Șerban, *Noile teorii etnografice și conceptual de descriere a culturii*, Editura Fundației pentru Studii Europene, Cluj-Napoca, 2008.

Verza, Emil, Verza, Florin Emil, *Psihologia Vârstelor*, Editura Pro Humanitate, București, 2000.

Voicu, Bogdan, Voicu, Mălina (coord), *Valori ale românilor: 1993-2006. O perspectivă sociologică*, Editura Institutului European, Iași, 2007.

Voicu, Mălina, *Valori sociale ale tranziției post-comuniste*, Editura Lumen, Iași, 2010.

Vianu, Tudor, *Studii de filosofia culturii*, Editura Eminescu, București, 1982.

Voinea, Maria, *Psihologia familiei*, Editura Universității București, București, 1996.

Voinea, Maria, Apostu, Iulian, *Familia și școala în impas? Valori și modele de socializare în tranziție*, Editura Universității din București, București, 2008.

Vlăsceanu, Lazăr, *Sociologie și modernitate. Tranziții spre modernitatea reflexivă*, Editura Polirom, Iași, 2007.

Vlăsceanu, Lazăr (coord.), *Sociologie*, Editura Polirom, Iași, 2011.

Vrășmaș, Ecaterina Adina, *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.

Zamfir, Cătălin, Vlăsceanu, Lazăr, (coord.), *Dicționar de sociologie*. Editura Babel, București, 1993.

Surse web:

- http://www.fes.ro/media/2014_news/Raport-FES-Tineri_in_Romania.pdf
- <http://www.insse.ro/cms/files/pdf/en/cp2.pdf>
- <http://igi.mai.gov.ro/api/media/userfiles/analiza%20statistica%20sem%20I.pdf>
- <http://www.iasi.insse.ro/main.php?lang=fr&pageid=410>
- http://www.insse.ro/cms/files/publicatii/pliante%20statistice/08-Recensamintele%20despre%20religie_n.pdf
- http://media.hotnews.ro/media_server1/document-2014-02-28-16699854-0-buletinul-eurostat-pib.pdf

- <http://www.cuvantul-ortodox.ro/recomandari/2016/01/12/campania-pentru-modificarea-constitutiei-in-srijinul-familiei-cate-semnaturi-s-au-strans-marea-miza-a-cruciadei-anti-referendum-si-anti-borvasilica-danilet-justitiarul-dna-respinge-fam/>
 - <http://www.agerpres.ro/social/2015/11/25/consumul-de-alcool-in-randul-minorilor-este-foarte-ridicat-romanii-incep-sa-bea-de-la-14-ani-13-17-48>
- http://www.ics.uci.edu/~vid/Readings/Spates_1983_Sociology_of_Values.pdf